

Tárgytematika / Course Description**Történelem II.****ANTKTA3012****Tárgyfelelős neve /****Teacher's name:** dr. Horváth Csaba Sándor**Félév / Semester:** 2017/18/1**Beszámolási forma /****Assesment:** Folyamatos számonkérés**Tárgy heti óraszám /****Teaching hours(week):** 1/1/0**Tárgy féléves óraszám /****Teaching hours(sem.):** 0/0/0**OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE**

A tárgy tanulása során a hallgatók sajátítsák el a korszerű történetiszemléletet. Legyenek vitaképesek, problémaérzékenyek és ismerjék a történelmi kutatásokat. Az általános műveltség mellett az önálló szakmai ismeretszerzésre is képesek legyenek. A szakirányú tájékozottság mellett a lehető legjobban készüljenek fel pedagógusi munkájukra.

A fenti célokat figyelembe véve kell megismertetni a hallgatókat a történelmi tényekkel. Fontos a forrásfeldolgozás, hiszen ezek azok a kiindulópontok, amelyek hiteles támogatást nyújthatnak. Be kell mutatni a magyar és egyetemes történelem folyamatait, egymásra hatásukat és a gazdasági, társadalmi és kulturális változásokat. A komplex történelemszemlélet kialakítása fontos cél. A leendő történelmet tanítók ne elszigetelten lássák az egyes történéseket, hanem ok–okozati összefüggésben. Lényeges kiemelniük történelmi személyeket is, és megismertetni azok politikai–művelődéstörténeti–eszmélet-történeti szerepét. Kiemelendő, hogy politikától és kortól független, lehetőleg objektív, problémaérzékeny történelemszemléletet alakítsunk ki a jövő pedagógusokban. A Történelem II. kurzus a magyarok előtörténetétől és a középkori magyaroktól kiindulva az egyetemes és magyar kora újkoron át egészen a 19. század második feléig (a nemzetállamok koráig és a kiegyezésig) követi végig a történelem fontosabb eseményeit és folyamatait.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

1. A magyarok története középkorban

a. Az előmagyarok, a honfoglalás és az államalapítás

b. Az Árpád-kor Magyarországon

c. Magyarország a 14–15. században

2. Felfedezések és gyarmatosítások, hatásaik

a. Felfedezések

b. Európa és az Európán kívüli világ a 16. században

c. Magyarország a 16. században

3. A török hódoltság kora

4.Reformáció és a felvilágosodás

- a.Protestáns és katolikus reform
- b.Európai felvilágosodás
- c.Magyar felvilágosodás
- d.Magyarország a 18. században

5.Az Európán kívüli világ a 18. században

- a.Az Amerikai Egyesült Államok létrejötte

6.Francia Forradalom és Napóleon kora

7.Reformkor, magyar forradalom és szabadságharc 1848–49-ben

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

Aláírás feltétele: órákon való részvétel a TVSZ szerint

Vizsgára bocsátás feltétele: prezentáció megtartása a megbeszélte témából

A hallgatók az előadások és a szemináriumok anyaga alapján ismerjék a történelmi összefüggéseket, el tudják helyezni egy-egy korszak uralkodóit, tudják értékelni azok politikai jelentőségét. Ismerjék a korra vonatkozó legfontosabb forrásokat, topográfiát, az események gazdasági, kulturális stb. hatásait.

A félév folyamán minden nappali tagozatos hallgatónak kiselőadás formájában ismertetnie kell az általa választott szemináriumi témákat. /Nem felolvasásról, kiselőadásról van szó!/ Az előadó ismerje a téma szakirodalmát, az esetleges vitás kérdéseket. A félév kritériuma a választott témából 5–10 oldal közötti terjedelemben egy beadandó dolgozat elkészítése szakszerű jegyzetapparátussal és formai követelményekkel, mely leadási határideje: a szorgalmi időszak utolsó hete. Minden levelező tagozatos hallgatónak kötelezően készítenie kell egy minimum 5 oldalas beadandót, rövid kivonatot a tematikában feltüntetett ajánlott irodalmi listán található egy könyvből szakszerű jegyzetapparátussal és formai követelményekkel! A leadási határidő levelező tagozaton: az utolsó konzultáció!

Plágium leadása szigorúan TILOS!

A félév zárása : szóbeli vizsga (előadások anyaga + kötelező irodalom + az ajánlott irodalmakból egy könyv elolvasása és bemutatása röviden)

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Kötelező irodalom:

Ágoston Gábor: A tizenhetedik század története. Bp., Pannonica, cop. 2000.

Ifj. Barta János: A tizennyolcadik század története. Bp., Pannonica, 2000.

Engel Pál – Kristó Gyula – Kubinyi András: Magyarország története 1301–1526. Bp., Osiris, 2005.

Gergely András (szerk.): Magyarország története a 19. században. Bp., Osiris, 2005.

Herber Attila – Martos Ida – Moss László – Tisza László: Történelem 4–6. Bp., Reáltanoda Alapítvány, 2002.

Kristó Gyula: Magyarország története (895–1301). Bp., Osiris, 1998.

Póor János (szerk.): A kora újkor története. Bp., Osiris, 2009.

Vadász Sándor (szerk.): 19. századi egyetemes történelem 1789–1914. Bp., Korona, 2005.

Ajánlott irodalom a szemináriumra:

Középkori magyar történelem

Anonymus: A magyarok cselekedetei – Kézai Simon: A magyarok cselekedetei. Ford.: Bollók János – Veszprémy László. Bp., Osiris, 2004.

A tatárjárás emlékezete. Bp., Európa, 1987.

Bak Borbála: Magyarország történeti topográfiája. A honfoglalástól 1950-ig. Bp., História, 1997.

Balogh Jolán: Mátyás király és a művészet. Bp., Magvető, 1985.

Barta Gábor: Nándorfehérvár, 1456. Bp., Móra, 1985.

Bartoinek Emma: A magyar királykoronázások története. Bp., Akadémia, 1987.

Bertényi Iván: A magyar korona története. Bp., Kossuth, 1986.

Bertényi Iván: Kis magyar címertan. Bp., Gondolat, 1986.

Bertényi Iván: Nagy Lajos király. Bp., Kossuth, 1989.

Bertényi Iván: Új magyar címertan. Bp., Maecenas, 1998.

Bonfini, Antonio: A magyar történelem tizedei. Bp., Balassi, 1995.

Bóna István: A magyarok és Európa a 9–10. században. Bp., História, 2000.

B. Szabó János: A Mohácsi csata. Bp., Corvina, 2006.

Csukovits Enikő: Mátyás és a humanizmus. Bp., Osiris, 2008.

Cs. Kottra Györgyi: Magyar zászlók. A honfoglalástól napjainkig. Bp., Kossuth, 2011.

Dienes István: A honfoglaló magyarok. Bp., Corvina, 1978.

Diószegi Vilmos: A pogány magyarok hitvilága /Körösi Csoma Kiskönyvtár 4./ Bp., Akadémia, 1967.

Dümmerth Dezső: Az Árpádok nyomában. Bp., Panoráma, 1987.

Engel Pál: Szent István birodalma. A középkori Magyarország története. Bp., MTA TTI, 2001.

E. Kovács Péter: Hétköznapi élet Mátyás király korában. Bp., Corvina, 2011.

E. Kovács Péter: Magánélet Mátyás király korában. Bp., Corvina, 2011.

Font Márta: Így élt Könyves Kálmán. Bp., Móra, 1993.

Frisnyák Sándor: Magyarország történeti földrajza. Bp., Tankönyvkiadó, 1990.

Györffy György: Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza. I–IV. Bp., Akadémia, 1998.

- Győrffy György:** Krónikáink és a magyar őstörténet. Régi kérdések – új válaszok. Bp., Balassi, 1993.
- Gunst Péter:** A magyar történetírás története. Debrecen, Csokonai, 1995.
- Ilon Gábor – Ughy István:** Bevezetés a Kárpát-medence régészetébe. Szombathely, História Alapítvány, 1996.
- Kardos József:** A szent korona és a szentkorona-eszme története. Bp., Ikva, 1991.
- Képes Krónika. Bp., Osiris, 2004.
- Kocsis István:** A Szent Korona misztériuma. Bp., Püski, 1997.
- Kocsis István:** A Szent Korona tana. Bp., Püski, 1996.
- Kocsis István:** Magyarország Szent Koronája. Bp., Püski, 2000.
- Kósa László (szerk.):** Magyar művelődéstörténet. Bp., Osiris, 2006.
- Kristó Gyula:** Árpád fejedelemtől Géza fejedelemig. Bp., Akadémia, 2002.
- Kristó Gyula:** Levedi törzsszövetségétől Szent István államáig. Bp., Magvető, 1980.
- Kristó Gyula:** Magyar historiográfia I. Történetírás a középkori Magyarországon. Bp., Osiris, 2002.
- Kubinyi András:** Nándorfehérvártól Mohácsig. A Mátyás- és a Jagello-kor hadtörténete. Bp., Argumentum, 2007.
- Kubinyi András:** Mátyás király. Bp., Vince, 2001.
- Kubinyi András:** Városfejlődés és városhálózat a középkori Alföldön és az Alföld szélén. In: Dél-alföldi Évszázadok 14. szám, Szeged, 2000.
- Laszlovszky József:** A magyar címer története. Bp., k. n., 1989.
- László Gyula:** A honfoglaló magyar nép élete. Bp., Püski, 1997.
- Mályusz Elemér:** Egyházi társadalom a középkori Magyarországon. Bp., Akadémia, 2007.
- Nagy Balázs (szerk.):** Tatárjárás. Bp., Osiris, 2003.
- Pálosfalvi Tamás:** Nikápolytól Mohácsig, 1396–1526. Bp., Zrínyi, 2005.
- Pálosfalvi Tamás:** A Hunyadiak kora. Bp., Kossuth, é. n.
- Róna-Tas András:** Kis magyar őstörténet. Bp., Balassi, 2007.
- Slíz Mariann:** Személynevek a középkori Magyarországon. Bp., Attraktor, 2011.
- Szabados György:** Magyar államalapítások a IX–XI. században. Szeged, Szegedi Középkortörténeti Könyvtár, 2011.
- Szűcs Jenő:** Az utolsó Árpádok. Bp., Osiris, 2002.
- Thuróczy János:** A magyarok krónikája. Bp., Magyar Helikon, 1986.
- Werbóczy István** Hármaskönyve. Bp., Farkas Lőrincz Imre, 2006.
- Zsoldos Attila:** Az Árpádok és alattvalóik. Debrecen, Csokonai, 1997.

Kora újkori egyetemes történelem

- Barbier, Frédéric:** A könyv születése. Bp., Osiris, 2006.
- Barbier, Frédéric:** A modern Európa születése – Gutenberg Európája. Bp., Kossuth, 2010.
- Bartha Lajos:** A csillagképek története és látnivalói. Bp., Alexandra, 2010.
- Braudel Fernand:** A mindennapi élet struktúrái: a lehetséges és a lehetetlen. Bp., Gondolat, 1985.
- Braudel Fernand:** A Földközi-tenger és a mediterrán világ II. Fülöp korában. Bp., Akadémiai, 1996.
- Chadwick, Owen:** Reformáció. Bp., Osiris, 2003.
- Chaunu, Pierre:** A klasszikus Európa. Bp., Osiris, 2001.
- Chaunu, Pierre:** Felvilágosodás. Bp., Osiris, 1998.
- Delumeau, Jean:** A reneszánsz. Bp., Osiris, 1997.
- Diederiks, H., A., et alii (szerk.):** Nyugat-európai gazdaság- és társadalomtörténet. Bp., Osiris, 1995.
- Duby, George – Mandrou, Robert:** A francia civilizáció ezer éve. Bp., Gondolat, 1975.
- Friedell, Egon:** Az újkori kultúra története. I–VI. Bp., Holnap, 1989–1994.
- Friedenthal, Richard:** Luther élete és kora. Bp., Gondolat, 1983.
- Gergely Jenő:** A pápaság története. Bp., Kossuth, 1992.
- Hoskin, Michael:** A csillagászat története. Bp., Magyar Világ, 2004.
- Imhof, Ulrich:** A felvilágosodás Európája. Bp., Atlantisz, 1995.
- Johnstone, Michael:** Szabadkőművesek. Bp., Saxtom, 2007.
- Kosáry Domokos:** A felvilágosodás Európában és Magyarországon. Bp., MTA TTI, 1987.
- Köpeczi Béla:** A francia felvilágosodás. Bp., Gondolat, 1986.
- Köpeczi Béla:** XIV. Lajos. 1–2. Bp., Akadémiai, 1967.
- Machiavelli, Niccolò:** A fejedelem. Bp., Maecenas, cop. 1993.
- MacNulty, Kirk W.:** A szabadkőművesség jelképei, titkai, jelentősége. Bp., Kossuth, 2006.
- McGrath, Alister E.:** Kálvin. Bp., Osiris, 2001.
- Poór János:** Madame Pompadour. Bp., Akadémiai, 1988.
- Szántó György Tibor:** Oliver Cromwell – egy katonaszent élete és kora. Bp., Maecenas, 2005.
- Vadász Sándor (szerk.):** 19. századi egyetemes történelem 1789–1914. Bp., Korona, 2005.
- Watson, Francis:** Medici Katalin élete és kora. Bp., Szépirodalmi, 1987.

White, Michael: Galilei, az antikrisztus. Bp., Alexandra, 2010.

Zöllner, Frank: Leonardo da Vinci. Bp., Vince, 2002.

Kora újkori magyar történelem

Ács Pál, et alii: A szultán és a császár birodalmában. Magyarország művelődéstörténete 1526–1790. Gyula, Dürer, 2000.

Ifj. Barta János: Budavár visszavétele. Bp., Kossuth, 1985.

Ifj. Barta János: Mária Terézia. Bp., Gondolat, 1988.

Ifj. Barta János: A kétféjű sas árnyékában. Bp., Gondolat, 1984.

Domanovszky Sándor (szerk.): Magyar művelődéstörténet. 4. kötet. Barokk és felvilágosodás. Bp., Magyar Történelmi Társulat, 1941.

Falvai Róbert: A Hunyadiak asszonyai. Bp., Duna International Kft., 2012.

Fazekas István: A reform útján – A katolikus megújulás Nyugat-Magyarországon. Győr, Győri Egyházmegyei Levéltár, 2014.

Fodor Pál: A szultán és az aranyalma. Tanulmányok az oszmán-török történelemről. Bp., 2001. 11-44., 308-314.

H. Balázs Éva – Krász Lilla – Kurucz György (szerk.): Magánélet a Habsburgok korában 1740–1815. Bp., Corvina, 2011.

Hegy Klára: Egy világbirodalom végvidékén. Bp., Gondolat, 1982.

Illik Péter: Metszetek a török kor mindennapjaiból. Bp., L'Harmattan, 2013.

Katus László: A Kétféjű Sas Karmában – Magyarország története 1686–1825. Bp., Gulliver Lap- és Könyvkiadó, 2015.

Koppány Tibor: Kastélyok a végvárok mögött – Késő reneszánsz és a kora barokk kor. Bp., Balassi, 2015.

Kosáry Domokos: Művelődés a XVIII. századi Magyarországon. Bp., Akadémiai, 1983.

Marczali Henrik: Mária Terézia. Bp., Maecenas, 1987.

Matuz József: Az Oszmán Birodalom története. Bp., Akadémiai, 1990.

Mályusz Elemér: Magyarország a felvilágosodás korában. Bp., Osiris, 2000.

Molnár Antal: A katolikus egyház a hódolt Dunántúlon. Bp., Magyar Egyháztörténeti Encikl. Munk., 2003.

Molnár Antal: A Zágrábi püspökség és a magyarországi katolikus egyház a 17. században. Bp., METEM, 2012.

Nagy László: A törökkor végnapjai Magyarországon. Bp., Zrínyi, 1986.

Pálffy Géza: A másfél évszázadnyi török uralom mérlege. In: Magyar évszázadok.

Tanulmányok Kosáry Domokos 90. születésnapjára. Szerk. Ormos Mária. Bp., 2003.

(Interneten: <http://www.terebess.hu/keletkultinfo/masfel.html>)

Pálffy Géza: A tizenhatodik század története. Bp., Pannonica, 2000.

R. Várkonyi Ágnes (szerk.): A magyar reneszánsz udvari kultúra. Bp., Gondolat, 1987.

Szakály Ferenc: Magyar adóztatás a török hódoltságban. Bp., Akadémiai, 1981. 449-479.

Szakály Ferenc – Vonyó József (szerk.): Pécs a hódoltság korában – Tanulmányok. Pécs, Kronosz, 2012.

Taxner-Tóth Ernő: A guillotine évei Magyarországon. Bp., Kairosz, 2016.

Újkori egyetemes történelem

Behringer, Wolfgang: A klíma kultúrtörténete. A jégkorszaktól a globális felmelegedésig. Bp., Corvina, 2010.

Behringer, Wolfgang: A sport kultúrtörténete. Az ókori Olimpiáktól napjainkig. Bp., Corvina, 2014.

Booth, Martin: Az ópium története. Bp., Nyitott Könyvműhely, 2005.

Cameron, Rondo: A világgazdaság rövid története. Bp., Maecenas, 1994.

Danzer-Kantof, Boris: A hétköznapi élet Napóleon korában. Bp., Corvina, 2005.

Diederiks, H., A., et alii (szerk.): Nyugat-európai gazdaság- és társadalomtörténet. Bp., Osiris, 1995.

Fage, J. D. – Tordoff, William: Afrika története., Bp., Osiris, 2004.

Font Márta – Krausz Tamás – Niederhauser Emil – Szvák Gyula: Oroszország története. Bp., Pannonica, 2001.

Furet, Francois: A francia forradalom története, 1770–1815. Bp., Osiris, 1999.

Hahner Péter: A nagy francia forradalom kisenciklopédiája. Bp., Minerva, 1989.

Hearder, Henry: Olaszország rövid története. Bp., Maecenas, 1992.

Imreh Zoltánné: Korok és divatok: Az öltözködés története. Pécs, Comenius Bt. 1999.

Jelavich, Barbara: A Balkán története I–II. Budapest, Bp., Osiris-2000, 1996.

Price, Roger: Franciaország története. Bp., Maecenas, 1994.

Roberts, Martin: Az ipari forradalom és a liberalizmus kora. Bp., Akadémiai, 1992.

Sellers, Charles – May, Henry – McMillen, Neil R.: Az Egyesült Államok története. Bp., Maecenas, 1995.

Schivelbusch, Wolfgang: A vasúti utazás története. A tér is az idő iparosodása a 19. században. Bp., Napvilág, 2008.

Schury, Gudnur: Éltető nedv – a vér kultúrtörténete. Bp., Pesti Kalligram, 2004.

Soubul, Albert: A francia forradalom története. Bp., Kossuth, 1999.

Szántó György Tibor: Anglia története. Bp., Kozmosz, 1986.

Tokody Gyula – Niederhauser Emil: Németország története. Bp., Akadémiai, 1983.

Tulard, Jean: Napóleon. Bp., Osiris, 1997.

Vadász Sándor: Emberek és eszmék a francia forradalomban Bp., Gondolat, 1989.

Újkori magyar történelem

Ifj. Barta János: Mária Terézia. Bp., Gondolat, 1988.

Basics Beatrix – Gerő András – Körmöczi Katalin – Molnár András: Deák Ferenc. Bp., Kossuth, 2003.

Bán Dávid: Utazás a pályaudvar körül. Az első indóházról a plázaudvarokig. Bp., Matura TN – L'Harmattan, 2011.

Csonkaréti Károly: Az Osztrák–Magyar Monarchia hadihajói 1867–1918. Bp., Kossuth, 2010.

Czére Béla: A vasút története. Bp., Corvina, 1989.

Czére Béla: Magyarország közlekedése a 19. században (1780–1914). Bp., MÁV Rt., 1997.

Czieger András (szerk.): A kiegyezés. Bp., Osiris, 2004.

Fábri Anna: Magánélet Széchenyi István korában. Bp., Corvina, 2011.

Fónagy Zoltán: Széchenyi és Kossuth. Bp., Kossuth, 2003.

Gergely András: Széchenyi István, 1791–1860. Pozsony, Kalligram, 2006.

Gergely András: Egy gazdaságpolitikai alternatíva a reformkorban. A fumei vasút. Bp., Akadémiai, 1982.

Gerő András: Ferenc József. Bp., Pannonica, 1999.

Gerő András: Ferenc József és a magyarok. Bp., Közép- és Kelet-európai Tört. és Társ. Kut. Közalapítvány, 2016.

Gonda Imre – Niederhauser Emil: A Habsburgok. Bp., Gondolat, 1987.

Gyáni Gábor – Kövér György: Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig. Budapest, Osiris, 1988.

H. Balázs Éva – Krász Lilla – Kurucz György (szerk.): Magánélet a Habsburgok korában 1740–1815. Bp., Corvina, 2011.

Hermann Róbert: Kossuth Lajos élete és kora. Bp., Pannonica, 2002.

Hermann Róbert: I. Ferenc József és a megtorlás. Bp., Új Mandátum, 2009.

Honvári János (szerk.): Magyarország gazdaságtörténete a honfoglalástól a 20. század közepéig. Bp., Aula, 1998.

Katona Tamás – Ráday Mihály: Az 1848/1849-es forradalom és szabadságharc. Bp., Corvina, 2013.

Katus László: A modern Magyarország születése – Magyarország története 1711–1914. Pécs, Kronosz, 2012.

Klement Judit: Gőzmalmok a Duna partján. Bp., Holnap, 2010.

Kósa László: Fürdőélet a Monarchiában. Bp., Holnap, 1999.

Krász Lilla: A bába történeti szerepváltozása a 18. századi Magyarországon. Bp., Osiris, 2003.

Majdán János: A közlekedés története Magyarországon (1700–2000). Pécs, Pro Pannonia, 2014.

Majdán János: A „vasszekér” diadala. Bp., Kossuth, 1987.

Majdán János: Modernizáció – vasút – társadalom. Tanulmányok a vasútépítések hatásáról a XIX–XX. században. Pécs, Agora, 2001.

Marjai Imre – Pataky Dénes: A hajó története. Bp., Corvina, 1979.

Mezei István (szerk.): 150 éves magyar vasút 1846–1996. Bp., MÁV Rt., 1996.

Molnár András: Viam meam persequor. Batthyány József gróf útja a miniszterelnökségig. Bp., Osiris, 2007.

Széchenyi István: Balatoni gőzhajózás. Bp., ÁKV, 1983.

Széchenyi István: Javaslat a magyar közlekedési ügyről. Bp., Könyvért, 1987.

Szilágyi Rita: Nők a szabadságharcban. Bp., Duna International Kft., 2012.

Szűcs Gábor: Petőfi halála – Fehéregyháza, 1849. július 31. Bp., Corvina, 2011

Zeidler Miklós (szerk.): A labdaháztól a Népstadionig: sportélet Pesten és Budán a 18–20. században: tanulmányok. Pozsony, Kalligram, 2012.

Szabadon választott téma